

ormancılık araştırma BÜLTENİ

YIL:2017

SAYI:1

Orman Ekonomisi

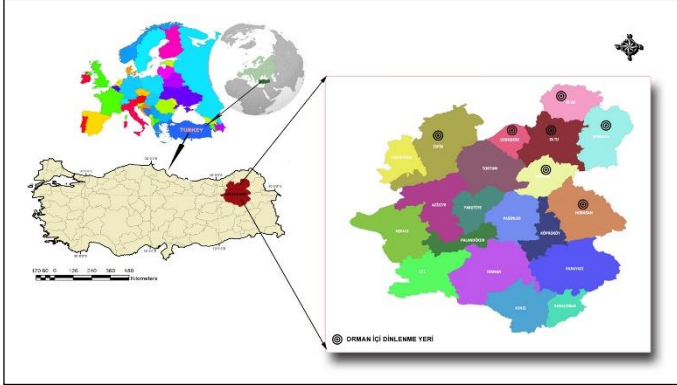
ERZURUM İLİ ORMAN İÇİ DİNLENME YERLERİNİN REKREASYONEL KULLANIMLARININ VE ALAN TASARIMLARININ BELİRLENMESİ

Neden Yapıldı

Orman İçi Dinlenme Yerlerinde, turizm ve rekreasyonel aktivitelerin planlı gelişimini sağlayarak halka sunulan hizmet kalitesinin artırılması, toplumun rekreasyonel taleplerinin en üst düzeyde karşılanması, bu alanları kullanan yerel halk ve turist sayısı ile beraber ortalama kalma süresinin artırılması amacıyla bu çalışma gerçekleştirilmiştir.

Nasıl Bir Yol İzlendi

Proje Erzurum Orman Bölge Müdürlüğü'ne bağlı, Erzurum İl sınırları içerisinde bulunan 7 adet Orman İçi Dinlenme Yerleri (OİDY)'nde yapılmıştır.

Bu alanlarda;

1. Erzurum Orman Bölge Müdürlüğü tarafından tefrik ve tescil edilen 7 adet OİDY'ne ait bölgesel kamu kurum ve kuruluşlarından elde edilen veriler
2. Erzurum Orman Bölge Müdürlüğü'nden alanlara ait yıllara göre ziyaretçi sayısı bilgileri
3. Milli Savunma Bakanlığı Harita Genel Komutanlığı 1/25000 ölçekli haritalar
4. Çalışma alanlarına ait yüksek çözünürlüklü hava fotoğrafları
5. Erzurum Orman Bölge Müdürlüğü'nün, Orman İçi Dinlenme yerlerinin yer aldığı Amenajman planları
6. E00 formatındaki 1/25000 ölçekli sayısal yükseklik

haritaları 7. Meteoroloji Genel Müdürlüğü'nün OİDY'ni kapsayan Meteoroloji İstasyonlarından alınan iklim verileri 8. Türkiye İstatistik Kurumundan alınan çalışma yapılacak il ve ilçelere ait nüfus ve demografik yapı verileri 9. Özgün alan verileri, alanı ziyaret eden yöre halkı ve turistlerle yüz yüze yapılan anket uygulaması ile elde edilen veri seti gibi bilgiler elde edilmiştir.

Çalışmanın ilk aşamasında araştırma alanlarına ait veriler toplanmış ve yılın çeşitli dönemlerinde gidilerek yıl boyunca mevcut durumları hakkında gözlem, inceleme, veri toplama işlemleri yapıp, bu gözlemler fotoğraflandırılarak yöre halkı ve turistlerle yüz yüze anket çalışması işlemleri gerçekleştirilmiştir. Anketler, ziyaretçi verileri, mevcut durumun nasıl değerlendirildiği, rekreasyonel taleplere cevap verip vermediği, rekreasyon alanında yaşanan sorunlar, eksiklikler ve alanın hangi özelliklerden dolayı tercih edildiği gibi gerekli saptamaların yapılabilmesi amacıyla, kullanıcı grubuna alanın en yoğun kullanıldığı dönem olan Mayıs-Ekim ayları arasında uygulanmıştır. Üçüncü aşamada, toplanan bilgiler istatistiksel olarak değerlendirilerek analizleri yapılmıştır. Ayrıca söz konusu OİDY'lerin flora elemanları tespit edilmiştir. Dördüncü aşamada çalışma sahasının araştırma bulguları ve analizleri ışığında, mesire yerinin rekreasyon potansiyelleri belirlenmiştir.

Beşinci olarak mevcut sayısal haritalar ve yüksek çözünürlüklü hava fotoğrafları il ArcGIS 10.02 yazılımları kullanılarak analiz ve sınıflandırmalar yapıp Orman İçi Dinlenme Yerlerinin mevcut fiziki yapısı ayrıntılı olarak ortaya çıkarılmıştır. Son olarak altıncı aşamada her bir OİDY için; Arazi çalışmaları, gözlem ve incelemelerle anketlerden elde edilen

Ayrıntılı bilgi için:

Yazışma Adresi: Doğu Anadolu Ormanlık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Erzurum Tel: (442) 233 06 77, Faks: (442) 234 49 10

Web: <http://doguanadolu.ogm.gov.tr>

Proje Yürütücüsü: Dr. Mehmet Ali BAŞARAN Proje Araştırmacıları: Doç. Dr. Metin DEMİR, Yaşar AYHAN, Cevdet AĞYÜREK, Mehmet ÖNAL, Mehmet Akif OKUTUCU, Dr. Adnan BİLGİLİ, Dr. Mehmet GÜVEN ve Beyza ERSOY Proje Danışmanlar: Prof. Dr. Hasan YILMAZ ve Doç. Dr. Yahya BULUT

veriler doğrultusunda bilgisayar ortamında AutoCAD, Photoshop CS6 ve SketchUp programları yardımıyla tasarım çalışmaları gerçekleştirilmiştir. Mekânsal peyzaj tasarım paftaları, ölçülendirme paftaları (1/100 ölçekli) oluşturularak alanın gelecekteki kullanımına ilişkin ilke ve öneriler sunulmuştur.

Ne Bulundu

Yapılan çalışmalar sonucunda mesire yerlerinin rekreasyon potansiyelleri saptanmıştır. Buna göre en yüksek puanı İspir Hoşutlar (69), en düşük puanı ise Uzundere Zuvar Boğazı (36) almıştır.

İlçe	İst. Mhd.	İst. Sefliği	Mevkii Adı	ODDY Adı	Alanı (ha)	Tipi	Mesjere Tipi	Tescil Tarihi	İletme Şekli	Puan	Rek. Pot. Sınıfı
İspir	Erzurum	İspir	Hoşutlar	İspir Hoşutlar	0,83	C	Z/çac3	14.11.2005/338	OGM	69	2
Oltu	Oltu	Hisar	Uzunoluk	Uzunoluk	6,00	B	Çac3/çac3	17.02.1995/20	Özel kişi	67	2
Horasan	Erzurum	Horasan	Fidanlık	Horasan Fidanlık	1,66	B	Çab3/çab3	1995	Özel	60	3
Olur	Oltu	Olur	Sarıyay	Akdağ	5,00	C	Çac3/çac3	31.05.2006/120	Belediye	51	3
Narman	Oltu	Oltu	Eldemir Dere	Göllü	5,00	C	bşky/bşky	30.06.2005/3064	Kaymakamlık	42	4
Şenkaya	Şenkaya	Şenkaya	Sırankes	H. Mehmet Sırma	5,00	C	Çac3/çac3	16.06.2005/149	OGM	41	4
Uzundere	Erzurum	Uzundere	Zuvar Boğazı	Zuvar Boğazı	1,50	C	Çac3/çac3	06.06.2005/139	OGM	36	4

Çalışma kapsamında tüm mesire yerleri dikkate alındığında flora açısından toplam 330 bitki türü tespit edilmiş olup en fazla bitki 76 türle Oltu Uzunoluk, en az bitki ise 23 türle Uzundere Zuvar Boğazı OİDY’de belirlenmiştir.

Yapılan anketler sonucunda alan ziyaretçilerine çeşitli sorular yöneltilmiş ve OİDY’lerde yaşanan sorunlarına ilişkin önemli bulgulara ulaşılmıştır. Örneğin Ziyaretçilere “alandaki olanaklardan yeterince faydalanyor musunuz?” sorusuna %55 oranında “hayır” cevabı verildiği görülmüştür. Ziyaretçilere “alandaki olanaklardan yararlanmanızı engelleyen nedenler nelerdir” sorusu yöneltilmiş olup verilen cevaplarda “konaklama tesis azlığı”, “tuvaletlerin kirliliği ve eksikliği” ve “tesis içi yolların bakımsızlığı” cevaplarının bariz bir şekilde diğer cevaplardan ayrıldığı saptanmıştır. Ayrıca ziyaretçilere “alanda aradıkları en önemli kriterlerin ne olduğu” sorusu yöneltilmiş ve bu soruda seçeneklere 0-9 arasında puan vermeleri istenmiştir. Bu soruya ziyaretçilerin tercih ettiği seçeneklerde “sessizlik”, “egzersiz olanağı”, “atık ve çöpler”, “temiz su ve tuvalet”, “ormanlık olması” ve “yakınlık” gibi kriterlerin az farklarla da olsa öne çıktığı görülmüştür.

Son olarak tüm alanlara ilişkin tasarım aşamasında alandaki ihtiyaçlar, eksiklikler, gereklilikler ve mevcut imkânlar değerlendirilmiştir. Tüm unsurlar dikkate alınarak gerçekleştirilen peyzaj projelerinde Rekreasyon alanlarının alan karakteristiğine ve ziyaretçi profiline ve alan içindeki aktivite tercihlerine bağlı olarak, tasarım ve planlama çalışmaları yapılmıştır.

Ne Öneriliyor

Günümüzde kırsal alanlar, yapısal ve ruhsal baskının arttığı kentsel alanlardan kaçış ve tazelenme alanları haline gelmeye devam etmektedir. Kullanıcı odaklı, doğaya zarar vermeden en az zararlı sürdürülebilir alanların oluşturulması, rekreasyonel katılım açısından son derece önem taşımaktadır.

Yapılan çalışmalar sonucunda çalışma alanını oluşturan 7 adet OİDY’nin rekreasyon potansiyelinin 36-69 arasında puana sahip olduğu belirlenmiştir. Bu puanlar sonucunda OİDY’ler düşük, orta ve yüksek olmak üzere 3 gruba ayrılmıştır.

Özellikle Narman-Göllü, İspir-Hoşutlar, Şenkaya-Şırankes ve Uzundere-Zuvarboğazı OİDY’lerinde genç ziyaretçi sayısının görece düşük olduğu görülmektedir. Bu yönde yaşanan eksikliği, OİDY’lerin yeniden planlanmasında dikkate alınması gerektiği düşünülmektedir. Örneğin gençlerin ilgisini çekebilecek daha çok oyun parkı, sosyal alanlar ve görsel zenginliği artırma gibi müdahalelerle bu eksiklik giderilebilir.

Hemen hemen tüm OİDY alanlarında olmakla beraber, Olur-Akdağ, Horasan-Fidanlık ve Uzundere-Zuvarboğazı OİDY’lerinde bariz bir şekilde bayan ziyaretçilerin daha az görüldüğü anlaşılmaktadır. Bu yönü dengelemeye dönük planlamada küçük müdahaleler yapılması gerekmektedir. Anketlerin analizinden de anlaşılacağı gibi örneğin yürüyüş yollarının daha fazla ve estetik değeri yüksek olması ile OİDY’lerde doğallığın daha da ön plana çıkartılması düşünülmelidir.

Sonuç olarak rekreasyon açısından potansiyel değeri olan yeni alanların kullanıma açılmasının yanında mevcut kaynakların da korunmasına özen gösterilmeli ve bu alanlarla ilgili gerekli rehabilitasyon çalışmaları yapılmalıdır. Bu çalışmalarla OİDY’lerin sürdürülebilir ekolojik bir yaklaşımla kullanıma sunulması sağlanmış olacaktır.

Ayrıntılı bilgi için:

Yazışma Adresi: Doğu Anadolu Ormanlık Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü, Erzurum Tel: (442) 233 06 77, Faks: (442) 234 49 10

Web: <http://doguanadolu.ogm.gov.tr>

Proje Yürütücüsü: Dr. Mehmet Ali BAŞARAN Proje Araştırmacıları: Doç. Dr. Metin DEMİR, Yaşar AYHAN, Cevdet AĞYÜREK, Mehmet ÖNAL, Mehmet Akif OKUTUCU, Dr. Adnan BİLGİLİ, Dr. Mehmet GÜVEN ve Beyza ERSOY Proje Danışmanları: Prof. Dr. Hasan YILMAZ ve Doç. Dr. Yahya BULUT